

COME
RES

Advancing Renewable
Energy Communities

Pulpity interesariuszy COME OZE - torowanie drogi dla odnawialnych społeczności energetycznym

Jednym z celów COME RES było nawiązanie współpracy z głównymi interesariuszami społeczności energii odnawialnej (REC) oraz aktorami rynku. We wszystkich krajach uczestniczących w projekcie byli oni aktywnie zaangażowani w regularny dialog w ramach biur krajowych interesariuszy w celu współtworzenia rozwiązań mających na celu przezwyciężenie istniejących barier dla rozwoju energetyki komunalnej i ustanowienia ram umożliwiających.

BIURA KRAJOWE

Przez cały okres trwania projektu biura krajowe zapewniały szerokie zaangażowanie uczestników rynku i innych interesariuszy oraz tworzyły nowe lub wzmacniały istniejące sieci. Dialogi z głównymi zainteresowanymi stronami w ramach warsztatów tematycznych, laboratoriów politycznych i specjalnych konsultacji z zainteresowanymi stronami pomogły w odniesieniu do krytycznych barier i bodźców dla regionalnych wspólnot gospodarczych w każdym regionie docelowym, w określeniu i wyborze dobrych/najlepszych praktyk oraz w opracowaniu zaleceń politycznych. Zaangażowanie lokalnych interesariuszy

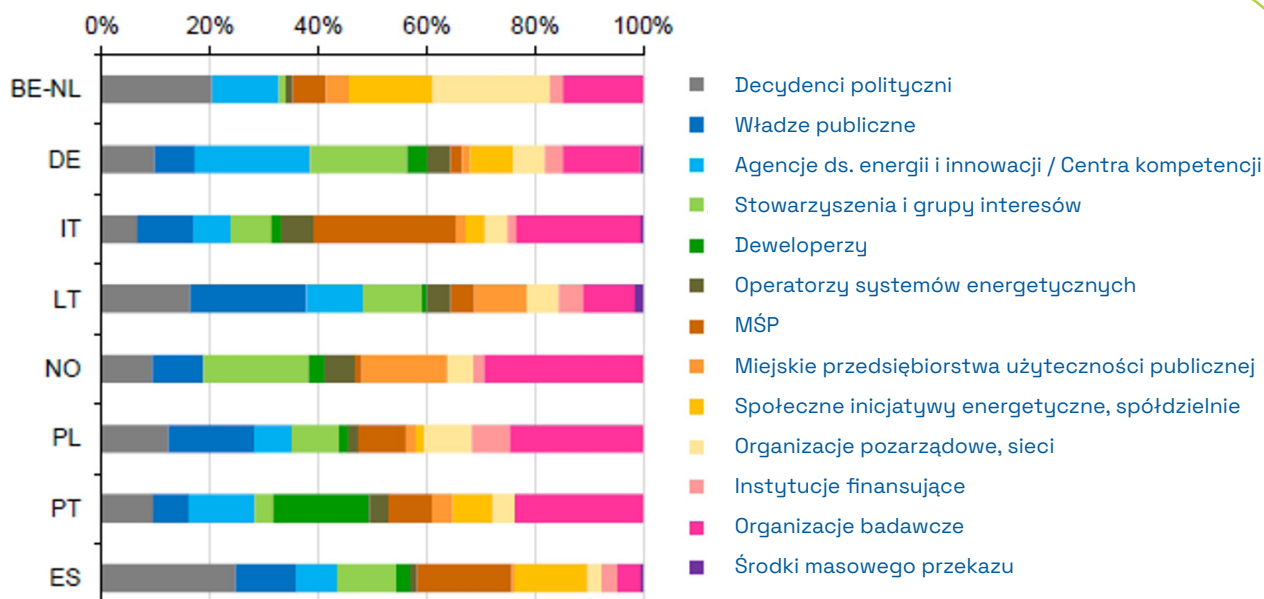
w tzw. regionach docelowych stanowiło cenny zasób. Uznali oni korzyści płynące z rozwoju energetyki wspólnotowej dla swoich regionów poprzez uczenie się z doświadczeń innych krajów należących do COME RES oraz poprzez omawianie możliwości wdrożenia najlepszych praktyk zainicjowanych gdzie indziej.

Niniejszy biuletyn stanowi przegląd głównych dyskusji i wniosków osiągniętych w ramach ośmiu biur krajowych. Pełny i bardziej szczegółowy przegląd znajduje się w [D3.3 Final Consolidated Summary Report of Desk Activities in the Target Regions.](#)

Autorzy:

ICLEI Europe: Arthur Hinsch, Lucy Russell
Przetłumaczyła: Anna Dyląg

Na podstawie D3.3. "Final Consolidated Summary Report of Desk Activities in the Target Regions" autorstwa Marii Rosarii Di Nucci (FUB), Vincenzo Gatta (FUB), Isabel Azevedo (INEGI)

Rysunek 1 - Podział uczestników (średnia) w wydarzeniach organizowanych przez biura krajowe na poszczególne grupy interesariuszy.

BIURO BELGIJSKIE (FLANDRIA) - BIURO HOLENDERSKIE

Cechą charakterystyczną projektu COME RES była ponadnarodowa wymiana dobrych praktyk i doświadczeń. Znalazło to również odzwierciedlenie w ustanowieniu **transgranicznego biura krajowego** pomiędzy Holandią i Belgią (Flandrią). Flandria i Brabancja Północna okazały się być komplementarne w tym sensie, że Flandria poczyniła dalsze postępy w zakresie prawnego wdrażania kluczowych postanowień RED II, podczas gdy Brabancja Północna (lub ogólnie Holandia) osiąga lepsze wyniki w zakresie wdrażania ram umożliwiających wspólnotom energetycznym. Stąd też możliwe było **wzajemne uczenie się pomiędzy interesariuszami** z obu regionów.

Jednym z najważniejszych wniosków jest zakres braku informacji i wiedzy wśród podmiotów na szczeblu lokalnym na temat ram regulacyjnych i umożliwiających funkcjonowanie regionalnych wspólnot gospodarczych. Chociaż biuro krajowe poczyniło postępy w zapewnianiu zainteresowanym stronom dostępu do informacji i linii komunikacyjnych, decydenci powinni być jeszcze bardziej świadomi tego wyzwania, podczas dalszego rozwijania i wdrażania ram umożliwiających.

Ponadto w trakcie spotkań z przedstawicielami zidentyfikowano szereg barier i czynników sprzyjających tworzeniu i dalszemu rozwojowi regionalnych wspólnot gospodarczych w regionach docelowych, proponując kluczowe elementy ramowych warunków działania, np. **dostęp do informacji i finansowania, równy/sprawiedliwy dostęp do rynku energii, dostosowane mechanizmy wsparcia oraz budowanie potencjału władz lokalnych.**

Czasami trudno było przeprowadzić głębszą dyskusję na temat ostatnich zmian w polityce w Belgii i Holandii, ponieważ w obu tych krajach istnieją różne struktury zarządzania i debaty. Przykładowo, w Holandii **sieć dystrybucyjna napotyka na problemy związane z wydajnością** w związku z zapotrzebowaniem na integrację większej ilości lokalnej produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, podczas gdy we Flandrii taka sytuacja nie ma miejsca. Ponadto, podczas gdy holenderska polityka krajowa mająca na celu odejście od gazu ziemnego jako źródła ogrzewania w środowisku zabudowanym otwiera **wielką szansę dla społeczności energetycznych, które mogą tworzyć się wokół lokalnych sieci dystrybucji ciepła**, we Flandrii nie ma porównywalnych ram politycznych. Wizyta krajowa zaoferowała interesariuszom z obu krajów **wyjątkowe doświadczenie, które pozwoliło im dowiedzieć się, jak radykalnie różne mogą być sprawy „za granicą”, a jednocześnie pokazało, jak oba kraje muszą reagować na te same europejskie przepisy.**

BIURO NIEMIECKIE

Niemieckie biuro krajowe obejmowało ważnych interesariuszy, takich jak stowarzyszenia i inicjatywy energetyczne, organizacje zajmujące się energią odnawialną, władze publiczne i decydentów z modelowych i docelowych regionów Szlezwiku-Holsztynu i Turyngii, jak również interesariuszy z innych regionów Niemiec i organizacji działających w całym kraju, podkreślając zainteresowanie projektem z całych Niemiec.

Prezentacje krajowych i międzynarodowych dobrych praktyk, takich jak **łączenie gruntów pod projekty energii wiatrowej** w Grenzland-Pool (Szlezwik-Holsztyn) lub wspólnotowa wirtualna elektrownia w Loenen (Holandia) wprowadziły nowe modele biznesowe dla interesariuszy i dały inspirację dla przyszłego rozwoju REC. Ponadto, decydenci z Turyngii, Szlezwiku-Holsztynu i z poziomu krajowego poinformowali uczestników o bieżących zmianach prawnych, w tym transpozycji RED II lub **obywatelskiego funduszu energetycznego** (Bürgerenergiefonds), który jest rozwijany w Turyngii na przykładzie Szlezwiku-Holsztynu.

Większość uczestników debaty uważa, że Niemcy nadal pozostają w tyle pod względem transpozycji postanowień RED II i że nadal istnieją luki we wdrażaniu, chociaż po zmianie rządu federalnego osiągnięto pewną poprawę. **Zbiórówasamokonsumpcja, współużytkowanie energii oraz projekty elektroenergetyczne typu landlord-to-tenant (Mieterstromprojekte) nadal wymagają odpowiednich ram umożliwiających.**

Debaty w ramach niemieckiego country desk pokazały również, że oprócz wsparcia finansowego istnieje potrzeba środków towarzyszących, w tym **dalszego upowszechniania dobrych praktyk, wsparcia w rozwoju sieci, jak również pomocy w profesjonalizacji spółdzielni energetycznych.** Pośrednicy świadczący usługi doradcze, jak również wsparcie instytucjonalne i techniczne dla obywateli, społeczności lokalnych i gmin wydają się być niezbędni. W kilku krajach federalnych regionalne agencje energetyczne już podejmują lub mogą podjąć takie funkcje. Jest oczywiste, że społeczności energetyczne skorzystałyby, gdyby ci pośrednicy zostali wyposażeni w większą liczbę pracowników i środków.

Niemiecko-holenderska drużyna transferowa.

BIURO WŁOSKIE

Włoskie biuro dotarło do dużej i dobrze wyważonej grupy interesariuszy z branży energetycznej i usług, władz publicznych, inicjatyw społecznych w zakresie energii, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń ochrony środowiska i energii odnawialnej, jak również organizacji badawczych i rozwojowych. W spotkaniach z przedstawicielami poszczególnych krajów uczestniczyło również kilku ekspertów ds. ram prawnych, modeli organizacyjnych i biznesowych oraz twórców rozwiązań technicznych i informatycznych.

Głównym celem działań było **rozważenie i rozpowszechnienie istniejących najlepszych praktyk dotyczących REC we Włoszech i za granicą**. Wiele uwagi poświęcono dyskusji na temat tego, jak wsparcie dla REC, zapewnione przez rząd krajowy, może być wykorzystane na poziomie lokalnym oraz jakie technologie, narzędzia i rozwiązania w zakresie zarządzania są dostępne w tym celu.

W szczególności, **doświadczenia z promocji REC w regionach Piemontu i Apulii, projekt GECCO w Bolonii, ale także przykład flamandzkiej Ecopower**, spotkały się z dużym zainteresowaniem i posłużyły jako inspiracja dla uczestniczących interesariuszy. Chociaż dostrzeżono zmiany w zakresie ram prawnych, niektóre zainteresowane strony zwróciły uwagę na **trudności związane z szybkim i szeroko zakrojonym wydatkowaniem dostępnych środków finansowych (np. z Funduszu Odbudowy i Odporności)**.

BIURO NA ŁOTWIE

Łotewskie biuro krajowe sprawdziło się jako **nieformalne miejsce spotkań** dla interesariuszy zainteresowanych rozwojem REC na Łotwie. Działalność biura krajowego stymulowała wymianę pomysłów na temat tego, jak powinny wyglądać wspólnoty energetyczne na Łotwie, którzy główni interesariusze powinni być zaangażowani oraz jak można skutecznie wspierać ich tworzenie i rozwój. W spotkaniach krajowych reprezentowani byli interesariusze ze wszystkich szczebli - krajowego, regionalnego i lokalnego. Szczególnie dzięki **aktywnemu zaangażowaniu urzędników Ministerstwa Gospodarki**, uczestnicy spotkań przy biurku mieli **możliwość regularnego omawiania projektów dokumentów prawnych i przygotowywania propozycji ich ulepszenia**. W ten sposób działania desk events stanowiły cenny wkład w krajowe zmiany legislacyjne.

Jednym z najważniejszych omawianych tematów był sposób zapewnienia rentowności ekonomicznej REC. Należy stworzyć **system wsparcia finansowego** jako instrument zachęcający do tworzenia wspólnot energetycznych i zarządzania nimi. Wsparcie finansowe powinno zostać opracowane i uruchomione wraz z **kampanią informacyjną** i zapewnieniem niezbędnej wiedzy technicznej.

Spotkania biura krajowego odniosły **sukces w oddziaływaniu na politykę na Łotwie**, a wyniki projektu COME RES są bezpośrednio przywoływane w **adnotacjach do poprawek do Prawa Energetycznego**. Rola gmin w REC była regularnie omawiana podczas spotkań przy biurku i czerpała wiele inspiracji z włoskiej najlepszej praktyki **“Energy City Hall REC-1” w Magliano Alpi**, która wzbudziła szczególne zainteresowanie wśród lokalnych władz uczestniczących w spotkaniach.

Zespół transferowy Włochy-Łotwa

BIURO NORWESKIE

Zespół norweski składał się z wielu różnych instytucji i sektorów i obejmował zróżnicowany obszar geograficzny w Norwegii, w tym Svalbard. Jak wskazały dyskusje na temat różnych działań, **Norwegia jest krajem, który obejmuje różne obszary geograficzne, potrzeby i warunki wstępne dotyczące REC: transformacja energetyczna na obszarach arktycznych; bezpieczeństwo energetyczne i dostawy w społecznościach wyspiarskich, rozwój lokalnych przedsiębiorstw na obszarach, gdzie rozbudowa lub modernizacja przesyłu jest kosztowna, jak również lokalna produkcja energii w miastach, gdzie następuje szybki wzrost liczby pojazdów elektrycznych, które stanowią nowe wyzwania dla dostaw i elastyczności systemu elektroenergetycznego.** Ponieważ Norwegia nie jest członkiem UE (ale częścią EOG), proces wdrażania RED II nie przebiega zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem, a zatem nie wiąże się z dużym naciskiem politycznym na REC. Niemniej jednak, dyskusje podczas spotkań przy biurku były bardzo ożywione, zwłaszcza biorąc pod uwagę ponownie podkreślone znaczenie zdecentralizowanych rozwiązań energetycznych w obliczu wysokich cen energii.

Zdecentralizowane modele energetyczne znajdują się w agendzie rządowej, a na horyzoncie pojawiają się nowe regulacje, które będą promować więcej możliwości dla firm mieszkaniowych/kondominiów do angażowania się w produkcję energii jako prosumenci. Proponowane zmiany są jednak umiarkowane, a w dyskusjach podczas spotkań biura krajowego **rozważano, jak takie modele mogą być opłacalne i zintegrowane z systemem energetycznym, bez przenoszenia kosztów sieci na innych konsumentów.** Głęboki wpływ kryzysu energetycznego na norweskie gospodarstwa domowe i społeczności lokalne dodatkowo sprawił, że **uwaga skupiła się przede wszystkim na programach dotacji, a nie na promowaniu REC.**

Aby zapewnić odpowiedni rozwój koncepcji REC (głównie zasilanych energią słoneczną) istnieje potrzeba dalszego dialogu pomiędzy różnymi podmiotami i decydentami w celu zapewnienia wspierających regulacji i warunków ramowych, które otwierają możliwości dla aktorów oddolnych (a tym samym korzyści dla społeczności), jak również zapewniają optymalny system bezpieczeństwa energetycznego.

BIURO PORTUGALSKIE

W Polsce, biuro krajowe koncentruje się na rozwiązaniach zintegrowanych z PV w społecznościach lokalnych w regionie docelowym Warmii i Mazur. W projekcie uczestniczyła grupa 25 interesariuszy, w tym decydenci, krajowe i regionalne organizacje zajmujące się energią odnawialną, klastry energetyczne, środowisko

akademickie, społeczeństwo obywatelskie, banki, regionalne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, przemysł PV, przedsiębiorstwa użyteczności publicznej, a także władze lokalne i członkowie parlamentu.

Dyskusje pokazały, że kluczem do rozwoju wspólnot energetycznych jest **sprzyjająca polityka, ramy regulacyjne i prawne, jasne sposoby rozliczania członków REC oraz rozwój współpracy z OSD.** Dodatkowo, ustanowienie długoterminowych instrumentów wsparcia, takich jak **dotacje przedinwestycyjne i ulgi podatkowe, zachęciłyby różne podmioty do angażowania się w działalność REC.** Najbardziej kluczowym elementem dla rozwoju REC w Polsce jest **współpraca OSD z REC.** Obecnie OSD nadal niechętnie współpracują z podmiotami, które mają na celu rozwój instalacji OZE.

Dopóki polski ustawodawca nie uwzględni należycie roli wszystkich rodzajów REC przy tworzeniu nowego prawa energetycznego oraz dopóki nie stworzy **przejrzystych i sprawiedliwych procedur i sposobów rozliczeń pomiędzy wspólnotami energetycznymi a operatorami sieci elektroenergetycznych,** dopóty rozwój wspólnot energetycznych pozostanie marginalny.

BIURO PORTUGALSKIE

Działania prowadzone przez portugalskie biuro odniosły sukces w zgromadzeniu różnych grup interesariuszy zaangażowanych we wdrażanie REC w Portugalii i wspieraniu dyskusji na temat tego, jak opracować odpowiednie ramy, zgodnie z wymaganiami RED II. Wydarzenia te ułatwiły również dialog pomiędzy decydentami i różnymi aktorami rynku (od władz lokalnych do spółdzielni energetycznych), umożliwiając dyskusję na temat alternatywnych działań, które mogą być podjęte w ramach procesu transpozycji RED II.

Dyskusje wykazały, że **pomimo postępów w zakresie definicji REC oraz ustanowienia odpowiednich ram regulacyjnych, Portugalia nadal pozostaje w tyle w zakresie ustanawiania ram umożliwiających, które promują i ułatwiają rozwój REC.**

Niemniej jednak, **niektóre z barier zidentyfikowanych w pierwszej połowie projektu zostały złagodzone lub zredukowane, w tym brak jasności kluczowych definicji, takich jak "bliskość".** Nastąpił również pewien postęp w zakresie tworzenia wytycznych dla potencjalnych promotorów REC oraz dedykowanego wsparcia na poziomie lokalnym. Uruchomiono również pierwszy specjalny program wspierający finansowo rozwój regionalnych wspólnot energetycznych i zbiorowej konsumpcji.

BIURO HISZPAŃSKIE

W Hiszpanii projekt skupił swoje działania na czterech regionach: Walencja i Katalonia zostały uznane za regiony modelowe, ze względu na ich długą historyczną tradycję spółdzielni energetycznych związanych z ich modelem rozwoju przemysłowego. Hiszpańskie archipelagi, Baleary i Wyspy Kanaryjskie, zostały uznane za główne regiony docelowe projektu, gdzie należy wspierać wspólnoty energii odnawialnej, biorąc pod uwagę ich specyficzne słabości, potrzeby i potencjał, jako wysp. Ponad 40 instytucji zaangażowało się w rozwój projektu w ramach hiszpańskiej grupy interesariuszy. Należały do nich osoby odpowiedzialne za tworzenie polityki i kontekstu na poziomie regionalnym, lokalnym, a nawet krajowym, takie jak IDAE - Narodowy Instytut Dywersyfikacji i Oszczędzania Energii, jak również stowarzyszenia sztandarowe, wspólnotowe inicjatywy energetyczne, klastry energetyczne, firmy zajmujące się sprzedażą i dystrybucją energii, środowisko akademickie i organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

Zorganizowane działania umożliwiły zainteresowanym stronom przedstawienie postępów w zakresie rozwoju ram prawnych dla regionalnych źródeł energii. Obejmuje to **rozwój pierwszego mechanizmu wsparcia dla REC, jak również alokację 100 mln EUR dla REC w ramach nagłówka planu Recovery, Transformation and Resilience**, ale także włączenie działań wspierających społeczność energetyczną w ramach **projektu ustawy o zmianach klimatycznych na Wyspach Kanaryjskich**. Laboratorium polityki dla Balearów pokazało, że istnieje **wyraźna potrzeba dodatkowych informacji i zasobów ludzkich**, aby skłonić więcej osób do poparcia idei. Oprócz promowania bardziej skłonnej do współpracy postawy, **kluczowy punkt sprzedaży REC musi być lepiej zrozumiany przez obywateli**. Istnieje również widoczna złożoność takich projektów. Wiele uwagi poświęcono dyskusji na temat tego, w jaki sposób korzyści mogą być przede wszystkim kierowane do gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji oraz roli, jaką może odegrać administracja publiczna, aby to ułatwić.

PERSPEKTYWY

Zaangażowanie lokalnych interesariuszy w tak zwanych regionach docelowych stanowiło **cenny zasób**, zwłaszcza podczas identyfikacji i omawiania głównych przeszkód oraz możliwości wspólnej identyfikacji rozwiązań w celu pokonania istniejących barier. Uznali oni korzyści płynące z rozwoju energii wspólnotowej w ich regionach poprzez **uczenie się z doświadczeń innych krajów należących do COME RES** oraz poprzez omawianie potencjału wdrażania najlepszych praktyk zainicjowanych w innych krajach. Działania biur krajowych służyły również jako **ważne narzędzie do rozpowszechniania i zwiększania widoczności osiągnięć i wyników projektu z efektem mnożnikowym**.

W szczególności wybór i transfer przypadków dobrych/najlepszych praktyk (**objętych arkuszem informacyjnym nr 3**) pokazał, jak **ważna może być współpraca pomiędzy obywatelskimi podmiotami energetycznymi i gminami** oraz jak cenne jest tworzenie sieci i grup wśród (międzynarodowych) obywatelskich podmiotów energetycznych. Bardzo dobrym przykładem jest doświadczenie łotewskiego biura krajowego, które zaangażowało zespół transferowy włoskiego przypadku najlepszej praktyki i utworzenie grupy WhatsApp, aby umożliwić ciągły dialog dla łotewskich interesariuszy. **Zainteresowane strony w większości krajów podkreślały, że COME RES wnosi cenny wkład w rozwój polityki**. W szczególności w Portugalii osiągnięto silną zgodność pomiędzy potrzebami określonymi w projekcie a bieżącymi i przewidywanymi działaniami Krajowej Agencji Energetycznej, kluczowego interesariusza w portugalskim biurze.

W niektórych krajach, w szczególności na Łotwie, procesowi transpozycji REDII do prawa krajowego towarzyszyło od samego początku biuro krajowe, a wpływ projektu został bezpośrednio uznany przez krajowego ustawodawcę. Doskonałym przykładem jest tu również Hiszpania, gdzie istnieje bezpośrednia korelacja pomiędzy działaniami biura COME ds. odnawialnych źródeł energii, rozwojem polityki i przyszłym rozwojem REC w docelowym regionie Wysp Kanaryjskich. Na konferencji końcowej projektu podpisano kilka protokołów ustaleń, aby zademonstrować długoterminową współpracę transgraniczną.

Tak więc pod koniec projektu pojawiają się **pozytywne sygnały**, że infrastruktura utworzona wraz z ustanowieniem biur krajowych znajdzie sposoby na dalszą współpracę oraz że główni **interesariusze wykorzystają wszystkie możliwości, aby zapewnić kontynuację tych sieci**.

Kontakt

✉ info@come-res.eu
 🐦 [@comeres_eu](https://twitter.com/comeres_eu)
 in COME RES project
 🌐 www.come-res.eu

Koordynator Projektu

Research Centre for Sustainability
 Freie Universität Berlin
 Dr. Maria Rosaria Di Nucci

Projekt finansowany jest w ramach unijnego programu badań i innowacji Horyzont 2020, zgodnie z warunkami umowy o dofinansowanie, nr 953040. Wyłączna odpowiedzialność za treść niniejszego dokumentu spoczywa na projekcie COME RES i niekoniecznie odzwierciedla stanowisko UE.

Partnerzy

